2026-11-11 Dnr X26-90438

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Socialstyrelsens rapport Rättsliga anpassningar till EU:s humanmaterialförordning, S2026/01631

Rättsmedicinalverket (RMV) har ombetts att yttra sig över ovan nämnda rapport.

Som framgår av rapporten tillvaratas uppskattningsvis cirka 25 procent av transplanterad vävnad i Sverige från donatorer inom RMV:s rättsmedicinska verksamhet, som inte utgör hälso- och sjukvård. Mot bakgrund av den livräddande och livskvalitetshöjande nytta som vävnadstransplantation har samt myndighetens viktiga roll i detta arbete, vill RMV lämna följande synpunkter.

Avsnitt 4.3.5 – Rättsmedicinalverkets roll

Gällande beskrivningen av en rättsmedicinsk obduktion vill RMV framhålla att sådana görs för att bidra till utredningen av ett dödsfall som kan ha samband med ett brott, vid misstanke om fel eller försummelse inom hälso- och sjukvården och för att fastställa dödsorsaken. En rättsmedicinsk obduktion kan också göras för att vinna upplysningar av särskild vikt för miljöskydd, arbetarskydd, trafiksäkerhet eller annat liknande intresse samt för att fastställa en avlidens identitet.

Avsnitt 10.4.2 – Ansvarig myndighet för åtgärder vid bristande tillgång

Socialstyrelsen föreslås att bli Sveriges nationella SoHO-myndighet, vilket bland annat innefattar ansvar för framtagande av nationella SoHO-beredskapsplaner. Myndigheten är vidare sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn hälsa, vård och omsorg. I januari 2026 trädde också nya bestämmelser om hälso- och sjukvårdens beredskap i kraft, som syftar till att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap i händelse av kris och krig. Bestämmelserna innebär bland annat en skyldighet för statliga myndigheter att samverka när det råder katastroftillstånd i kommuner eller regioner. I det aktuella avsnittet i rapporten anges därutöver att en brist på kritiskt humanmaterial skulle kunna utgöra en sådan resursbrist som medför att det i en region kan anses råda katastroftillstånd, om man inte inom kort kan tillföra det nödvändiga humanmaterialet.

Rättsmedicinalverket • Huvudkontoret
Box 206, 101 24 Stockholm
Besök: Västra Järnvägsgatan 3, plan 5
Telefon: 010-483 41 00
E-post: rmv@rmv.se • www.rmv.se

RMV vill i det sammanhanget framhålla att den samlade hanteringen av avlidna inte ingår i någon av beredskapssektorerna samt att ingen myndighet har till uppgift att samordna hanteringen av avlidna (se betänkandet [SOU 2025:6] Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret). I betänkandet SOU 2022:6 Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga lyftes också frågan om inte RMV borde vara en beredskapsmyndighet med anledning av de centrala uppgifter RMV har i hanteringen av avlidna. Myndigheten ansåg i det aktuella remissyttrandet att den frågan bör övervägas särskilt och det är fortsatt RMV:s uppfattning, även mot bakgrund av myndighetens roll som en central aktör i rättskedjan.

Avsnitt 25.4.5 – Kostnader och intäkter för staten

RMV:s tillvaratagandeverksamhet delfinansieras idag genom avtal med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Avtalet är tidsbegränsat och det kan inte garanteras att denna delfinansiering kommer att fortsätta. RMV anser därför att myndighetens förvaltningsanslag istället bör tillföras en motsvarande permanent finansiering i denna del.

RMV anser vidare att den generellt beräknade schablonen sannolikt underskattar myndighetens kostnader, då den inte tar hänsyn till att tillvaratagandet sker vid sex av myndighetens enheter utifrån olika avtal med vävnadsinrättningar. De anpassningar som behöver göras med anledning av EU:s humanmaterialförordning och de förslag som lämnas i Socialstyrelsens rapport kommer därför, i alla fall delvis, att behöva utarbetas lokalt. I schablonen ingår inte heller de tillkommande kostnader det skulle medföra om RMV skulle anses utgöra en kritisk SoHO-enhet.

Det är RMV:s uppfattning att myndigheten bör kunna anses utgöra en samlad SoHO-enhet. Om respektive tillvaratagande enhet inom den rättsmedicinska avdelningen dock skulle anses utgöra sex separata SoHO-enheter, skulle de angivna kostnaderna för myndigheten bli betydligt högre. Utifrån gällande prismodell med full kostnadstäckning för tillvaratagandet skulle det kunna driva upp priset per vävnad till en nivå som vävnadsinrättningar inte skulle vilja betala, vilket i sin tur skulle omöjliggöra RMV:s tillvaratagandeverksamhet.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Jenny Kvarnholt. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Elias Palm, ekonomichefen Elin Ericson, tillförordnade chefsjuristen Charlotta Hedefalk och enhetschefen Jesper Greby deltagit. Föredragande har varit biträdande chefsjuristen Johan Lidman.

Jenny Kvarnholt

Johan Lidman